

Partneriaeth
Bioamrywiaeth Cymru
Wales **Biodiversity**
Partnership

DILYNWCH ni ar TWITTER

Gwefan

*Annwyl aelod o Bartneriaeth Bioamrywiaeth Cymru,
croeso i newyddlen mis Rhagfyr 2018*

*Dyma rifyn tymhorol, byrrach, o'n newyddlen – byddwn yn ôl gyda'r manylion
llawn yn 2018. Dymunwn Nadolig Llawn a Blwyddyn Newydd Dda i'n holl
ddarllenwyr a chefnogwyr!*

Nid yw erthyglau a ddangosir wedi cael eu cymeradwyo gan Bartneriaeth Bioamrywiaeth Cymru

Y Newyddion Diweddaraf

Adroddiad ar Gyflwr Adar yng Nghymru 2018

Mae monitro hirdymor yn dangos bod niferoedd a dosbarthiadau bron i draean o adar Cymru yn dirywio'n sylweddol yn ôl [Adroddiad](#) diweddaraf [Cyflwr Adar yng Nghymru](#).

Defnyddiwyd monitro hirdymor drwy'r Arolwg Adar Bridio (BBS), sy'n dangos tueddiadau yn achos rhywogaethau daearol a dŵr croyw, yn ogystal â thueddiadau diweddaraf Arolwg Adar Corstir yn achos adar hirgoes, adar dŵr ac adar dŵr eraill, wrth lunio'r adroddiad.

Mae'r adroddiad yn dangos pwysigrwydd poblogaethau adar Cymru mewn trefi, coetiroedd, tir fferm a chynefinoedd arfordirol.

Mae dangosydd adar gwyllt Cymru, sy'n seiliedig ar ganlyniadau'r BBS, yn olrhain y dirywiad ers 1994 yn y rhywogaethau adar ar dir isel ac ar dir fferm ucheldirol fel ei gilydd, yn ogystal â thro sydyn ym mhoblogaethau adar coetir, yr olaf yn fwyaf nodedig dros y saith mlynedd diwethaf.

Yn drawiadol ymhlith canlyniadau'r BBS, mae'r tafl-lwybrau cadarnhaol mewn perthynas â phoblogaethau trefol Cymru gyda golwg ar Aderyn y To, y Golomen Wyllt a'r Durtur Dorchog o'i gymharu â'r DU yn gyffredinol. Mae Gwenoliaid y Bondo yng Nghymru yn dal eu tir ond mae dirywiad garw yn nifer yr Adar Drudwy.

Un o nodweddion arbennig yr adroddiad hwn yw adran a elwir 'Patrymau newid mewn adar yng Nghymru' lle'r amlgyir allbynnau penodol i Gymru o'r Bird Atlas 2007-11 (Balmer et al. 2103). Mae'r rhain yn cynnwys mesurau pwysigrwydd Cymru yn y dasg o gefnogi poblogaethau bridio'r Frân Goesgoch (76%) y Gwibedog Brith (69%), a Boda'r Mêl (47%) yn y DU, yn ogystal â chyfrannau arwyddocaol poblogaethau gaeafu rhywogaethau arfordirol y DU fel y Fôr-hwyaden Ddu a'r Wylog, yn ogystal ag ymwelwyr anamlach y gaeaf, fel Pinc y mynydd a'r Cigydd Mawr.

Mae'r adroddiad hefyd yn cynnwys mesurau o newidiadau hirdymor (oddeutu 40 mlynedd) yn yr ystod bridio ers yr atlas adar bridio cyntaf. Mae hanner yr holl rywogaethau tir fferm yng Nghymru wedi dioddef colli amrywiaeth bridio, o dros 50% yn achos y Betrisen, y Siglen Felen a Golfan y Mynydd. Mae adar o ucheldiroedd sy'n cael eu ffermio megis y Gylfinir, y Cwtiad Aur, y Grugiad Ddu a Mwyalchen y Mynydd yn dangos colled o ran amrywiaeth. Mewn cyferbyniad, roedd y rhan fwyaf o adar y gwlypdiroedd wedi cynyddu mewn amrywiaeth ac ymhlith y gwladychwyr newydd yng ngwlypdiroedd Cymru mae'r Titw Barfog, y Crëyr bach, y Cambig a Gwylan Môr y Canoldir.

Cymysg yw ffortiwn adar coetiroedd a gweundir gyda dirywiad i'w weld yn amrywiaeth arbenigwyr y coetiroedd e.e. Titw'r Helyg a'r Gnocell Fraith Leiaf, yn cael ei gydbwysu gan y cynnydd yn y rhywogaethau sy'n ffafrio planhigfeydd coedwig fel Hebog yr Ehedydd, y Troellwr, Y Pila a'r Gylfingroes.

Cynhyrchwyd Yr Adroddiad ar y cyd gan yr RSPB, BTO, Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) a Chymdeithas Adaregol Cymru (WOS)

Mae Cymru'n rhoi cartref i fwy na 50% o boblogaethau bridio'r Gwybedog Brith a'r Tingoch yn y DU, adar sy'n nodwedd mewn coetiroedd llydanddail gorllewinol ac ymylon coetiroedd

Testun wedi'i addasu o ffynhonnell BTO

Gwybedog Brith © NRW

Datganiad Ysgrifenedig: Gwyddau Talcenwyn yr Ynys Las

Mae Llywodraeth Cymru wedi cael gwared ar Wŷydd Dalcenwen yr Ynys Las o Atodlen 2 Deddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981, sy'n gwahardd yr adar hyn rhag cael eu lladd neu eu cipio.

Rhagwelir y bydd y newid hwn yn dod yn gyfraith yn hydref 2019 [Manylion pellach](#).

Dilyniant Naturiol

Mae CNC wedi datblygu model i helpu esbonio bod gan bawb y potensial i symud, gam wrth gam, i cadarnhaol gydol oes a fydd yn annog pob un ohonom i ofalu am yr amgylchedd heddiw ac yn y dy

Cewch wybod mwy [yma](#)

Polisi Cynllunio Cymru fersiwn 10

Mae Llywodraeth Cymru wedi rhyddhau'r fersiwn ddiweddaraf o [Bolisi Cynllunio Cymru \(PPW\)](#). Prif amcan y PPW yw sicrhau bod y system gynllunio yn cyfrannu tuag at gyflwyno datblygiad cynaliadwy ac yn gwella lles cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru, fel sy'n ofynnol gan Ddeddf Cynllunio (Cymru) 2015, Ddeddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a deddfwriaeth allweddol arall.

Mae Llywodraeth Cymru wedi mabwysiadu ymagwedd gwneud lle i greu cynlluniau, cynllunio polisi a gwneud penderfyniadau i weithredu'r gofynion hyn drwy'r system gynllunio.

Mae gwneud lleoedd yn ychwanegu gwerth cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol i gynigion datblygu sy'n arwain at fuddion sy'n mynd y tu hwnt i ffin datblygu ffisegol ac yn ymgorffori gwydnwch ehangach i benderfyniadau cynllunio.

Mae yna adran (6.4) o gwmpas Bioamrywiaeth a Rhwydweithiau Ecolegol ac isadran (6.4.5)

oddi mewn i honno o amgylch Dyletswydd Bioamrywiaeth a Gwytnwch Ecosystemau (Adran 6 Dyletswydd).

Ymchwiliad y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig i fioamrywiaeth

- Mae'r Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig yn cynnal ymchwiliad i fioamrywiaeth. Mae'r cylch gorchwyl ar gyfer yr ymchwiliad wedi'i nodi isod. Mae croeso i chi gyfeirio at unrhyw faterion eraill yn eich ymateb:

Sut y gellid defnyddio cynllun Nwyddau Cyhoeddus arfaethedig Llywodraeth Cymru, a nodir yn Brexit a'n Tir, iadferbioamrywiaeth;

- Sut y gellid cymhwysio amrywboliau a deddfau cyfredol Llywodraeth Cymru ymmaesadferbioamrywiaethi'r gwaitho lunio a gweithredu'r cynllun Nwyddau Cyhoeddus arfaethedig a;

- Phawersi y gellireudysguo'r Rhaglen Monitro a Gwerthuso Glastirisicrhau bod cynlluniau ermwyn helpu i adfer bioamrywiaeth yn cael eu monitro a'u gwerthuso'n effeithiol? Sut y dylid llunio a gweithredu'r Rhaglen Monitro a Modelu'r Amgylchedd a Materion Gwledig newydd yn effeithiol at y dibenhwn?

Anfonwch eich sylwadau ynghylch y materion hyn atom dros e-bost yn SeneddNHAMG@cynulliad.cymru. Gofynnwn am yr holl gyfraniadau erbyn dydd Gwener 18 Ionawr 2019. Arôl y dyddiad hwn, bydd y Pwyllgor yn ystyried yr ymatebion ac yn penderfynu sut i symud ymlaen â'r ymchwiliad.

Adolygiad Blynyddol Plantlife 2017_2018

Dewch i ddarganfod beth mae [Plantlife](#) wedi bod yn ei wneud i helpu planhigion a ffyngau yn ystod y deuddeng mis diwethaf.

Yng Nghymru, mae Plantlife Cymru wedi cwblhau prosiect i Lywodraeth Cymru drwy weithio gyda thirfeddianwyr i nodi blodau caeau ŷd prin a'r rhai sydd dan fygythiad, fel Y Gludlys Amryliw, Melyn yr ŷd a Chamri'r Cŵn. Roedd y prosiect yn cadarnhau, os gallwn ni ganfod y mannau ble'r oedd caeau â'r yn y 1930au, dyma'r allwedd i ddatgloi 'trysor cladd' gorau'r banc hadau tir â'r sy'n enwog am ei hiroesedd

Porth Rhywogaethau Anfrodorol Ymledol Newydd (INNS) yng Nghymru

Mae Atlas Rhwydwaith Bioamrywiaeth Cenedlaethol Cymru wedi rhyddhau'r [Porth Rhywogaethau Anfrodorol Ymledol \(INNS\)](#). Mae'r Porth yn ategu [Porth Gwybodaeth Rhywogaethau Anfrodorol Prydain](#) a'i fecanwaith Rhybuddion <http://www.nonnativespecies.org/alerts/index.cfm> trwy ddarparu cyfleuster newydd i weld a chwilio am INNS sy'n benodol o ddiddordeb i Gymru.

Adroddiad blynyddol Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol

Mae swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru wedi cynhyrchu [adroddiad blynyddol 2017-2018 gyda throsolwg o'r gwaith](#) a wnaed gan y swyddfa yn ystod ei hail flwyddyn i greu'r amodau cywir ar gyfer rhoi Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ar waith.

Diweddariad Polisi

Mae Grŵp Gweithredu'r Cynllun Gweithredu Adfer Natur yn llywio ac yn sbarduno'r gwaith o gyflawni a gweithredu'r [Cynllun Gweithredu Adfer Natur](#). Mae'r grŵp yn cynnwys aelodau o Lywodraeth Cymru, Cyfoeth Naturiol Cymru, Sefydliadau Anllywodraethol a sefydliadau eraill yn y sector cyhoeddus a'r sector preifat.

Ar hyn o bryd mae'r grŵp yn canolbwyntio ar adnewyddu Rhan 2 (Ein Cynllun Gweithredu) y Cynllun Gweithredu Adfer Natur, fel y cyhoeddwyd gan Weinidog yr Amgylchedd yng Nghynhadledd PBC. Mae'r grŵp yn cynnal cyfres o weithdai er mwyn mynd i'r afael â'r dasg

hon. Cynhaliwyd y cyntaf o'r rhain ar 13eg Rhagfyr a chanolbwyntiodd ar y naratif. Bydd ail weithdy, yn canolbwyntio ar y camau gweithredu, yn cael ei gynnal ym mis Ionawr.

Gellir cael mwy o wybodaeth am Grŵp Gweithredu'r Cynllun Gweithredu Adfer Natur, ynghyd â'r gwahanol grwpiau a gomisiynwyd i fwrw ymlaen â thasgau penodol, ar [wefan PBC](#).

Deddfwriaethau a strategaethau allweddol

Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016

I gael rhagor o fanylion am Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) a rhestr o ddogfennau ategol cliciwch [yma](#).

Lluniwyd y [Canllaw](#) hwn gan Lywodraeth Cymru i gynorthwyo a chefnogi awdurdodau cyhoeddus i gydymffurfio â dyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau (dyletswydd A6) wrth gyflawni swyddogaethau mewn perthynas â Chymru, a gyflwynwyd gan Adran 6 o dan Ran 1 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016.

Y Polisi ar Adnoddau Naturiol yw'r ail elfen statudol sy'n deillio o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru)

Mae'r Polisi hwnnw'n hoelio sylw ar reoli adnoddau naturiol Cymru mewn modd cynaliadwy, er mwyn sicrhau eu bod yn gwneud y cyfraniad mwyaf posibl at gyflawni'r nodau yn [Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol](#). Mae'r polisi'n amlinellu tair Blaenoriaeth Genedlaethol:

- Cynnig atebion sy'n seiliedig ar natur,
- Cynhyrchu mwy o ynni adnewyddadwy a defnyddio adnoddau'n fwy effeithlon,
- Gweithredu mewn ffordd sy'n seiliedig ar leoedd.

Y camau nesaf

Y Polisi ar Adnoddau Naturiol sy'n pennu'r cyd-destun ar gyfer Datganiadau Ardal, a fydd yn cael eu paratoi gan Cyfoeth Naturiol Cymru, gan sicrhau bod gwasanaethau'n cael eu darparu'n lleol ar sail y blaenoriaethau cenedlaethol ar gyfer rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy.

[Datganiadau Ardal – Cyfoeth Naturiol Cymru \(CNC\) Holiadur i Randdeiliaid](#)

Mae CNC wedi llunio arolwg ar-lein er mwyn deall yn well y ffyrdd yr hoffech inni eu defnyddio i'ch hysbysu ynghylch yr hyn sy'n digwydd yn y broses Datganiadau Ardal. Mae CNC yn defnyddio'r wybodaeth i gynllunio a thargedu eu cyfathrebu a'n hymgysylltu o safbwynt Datganiadau Ardal.

Adroddiad o Gyflwr Adnoddau Naturiol (SoNaRR) 2016

Mae'r [adroddiad](#) ar gael yn awr i'w lawrlwytho. Mae'r adroddiad yn datgan cyflwr cyfoeth

naturiol Cymru.

Mae'r adroddiad yn amlinellu sefyllfa adnoddau naturiol Cymru. Mae'n asesu i ba raddau y mae adnoddau naturiol yng Nghymru yn cael eu rheoli'n gynaliadwy, ac yn argymhell ffordd ragweithiol o greu cydnerthedd. Ac – am y tro cyntaf – mae'r adroddiad yn creu'r cysylltiad rhwng cydnerthedd adnoddau naturiol Cymru a lles pobl Cymru.

Mae arnom eisiau clywed gennych os oes gennych dystiolaeth am sefyllfa adnoddau naturiol yng Nghymru, cydnerthedd ecosystemau, neu eu cyfraniad at les. Mae arnom hefyd eisiau clywed eich syniadau am sut i wella ein prosesau asesu ac adrodd, a allai ein cynorthwyo i ddatblygu Adroddiadau ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol yn y dyfodol. Hefyd maen nhw eisiau clywed eich syniadau chi ar gyfer sut i wella ein proses asesu ac adrodd yn ôl, a allai ein helpu ni i ddatblygu SoNaRRs yn y dyfodol. Cysylltwch â ni ar sonarr@cyfoethnaturiolcymru.gov.uk

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

I gael manylion am Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) cliciwch [yma](#)

Fframwaith Cenedlaethau'r Dyfodol

Mae [Fframwaith Cenedlaethau'r Dyfodol](#) wedi cael ei greu i gefnogi'r sector cyhoeddus ac eraill yng Nghymru i ddarparu prosiectau a seilwaith addas ar gyfer y dyfodol. Bydd defnyddio'r fframwaith hwn o gymorth i ddatblygu prosiectau mewn ffordd integredig a chydweithredol, yn seiliedig ar beth mae pobl ei angen a chan gefnogi llesiant cymunedau heddiw yn ogystal ag yn y tymor hir. Dyma fersiwn cyntaf y fframwaith a byddwn yn parhau i ddatblygu a chreu fersiynau wedi'u diweddarau'n seiliedig ar adborth gan ddefnyddwyr. Os ydych chi wedi darllen neu ddefnyddio'r Fframwaith anfonwch eich adborth atom ni ar contactus@futuregenerations.wales

Cymerwch gip ar [wefan](#) y CCD

Cynllun Adfer Natur

I gael rhagor o fanylion yn amlinellu amcanion y Cynllun Adfer Natur ac esboniad o'r rhannau sydd ynddo, ewch i [wefan](#) Llywodraeth Cymru.

Diweddariad y Tasglu Peillwyr

Cyfarfu'r Tasglu Peillwyr ar ar 3Rhagfyr. Mae'r pwyntiau gweithredu o'r cyfarfod diwethaf ar gael ar [wefan](#) PBC. Mae aelodau'r Grŵp Cynllun Gweithredu Peillwyr yng Nghymru wedi cyhoeddi adolygiad o'r Cynllun Gweithredu Peillwyr gan gynnwys camau gweithredu yn y dyfodol.

I gyfrannu at waith y Grŵp Peillwyr yng Nghymru, ac am ragor o fanylion am weithgareddau'r grŵp, cysylltwch â gwarchodnatur@llyw.cymru neu ewch i'r [adran peillwyr](#) ar wefan Partneriaeth Bioamrywiaeth Cymru.

Bullfinch, Llandrindod Wells, Powys (Photo: Kev Joynes)

Digwyddiad Mawr yr Ardd - Gwyllo Adar 26 - 28 Ionawr 2019

Ydych chi'n barod am [Ddigwyddiad Mawr yr Ardd - Gwyllo Adar](#) 2019? Cofrestru ar agor nawr!

Efallai y byddwch chi'n ddigon ffodus i weld Coch y Berllan yn ystod Digwyddiad Mawr yr Ardd (*Big Garden Birdwatch*), yn arbennig os yw'r tywydd yn troi'n oerach

Cynhadledd Partneriaeth Bioamrywiaeth Cymru

Fideos o gyflwyniadau'r [gynhadledd](#). Bydd nodiadau gweithdy yn cael eu postio pan fyddant ar gael.

Diolch enfawr i'r siaradwyr, cyfranwyr, cynadleddwyr am wneud cynhadledd yn llwyddiant mawr!

Rhywogaeth y Mis

Mae rhywogaeth y mis yn nodwedd newydd a gyflwynir mewn cydweithrediad â Chanolfannau Cofnodion Amgylcheddol Lleol yng Nghymru. Gallwch gyflwyno cofnodion am rywogaethau i roi sylw iddynt, neu unrhyw rywogaeth arall (dim ots pa mor gyffredin yw hi) i un o'r pedair Canolfan Cofnodion Amgylcheddol Lleol - gyda phob un ar gyfer ardal benodol o Gymru. I weld pa Ganolfan sydd ar gyfer eich lleoliad daearyddol chi, cliciwch [yma](#)

Rhywogaeth y Mis Tachwedd y Rhagfyr: Cramen Cobalt *Terana caerulea*

Credir bod y ffwng lliwgar nodedig yma'n anghyffredin yn y DU ond mae i'w weld mewn sawl coetir yn ne Cymru. Fel mae'r enw cyffredin yn ei awgrymu, mae'r rhywogaeth yma'n las llachar ac yn ffurfio cramen ar goed a phren marw.

Mae'r rhywogaeth yma'n debygol o gael ei gweld mewn sawl rhan o Gymru ond mae wedi'i thangofnodi. Gallwch weld dosbarthiad [Cramen Cobalt yng Nghymru ar Aderyn](#). Mae mwy o wybodaeth am y Gramen Cobalt ar gael ar [NatureSpot](#) a [First Nature](#).

Llun ©Steven Murray

Swyddi Gwag

Uwch Gynllunydd Cadwraeth RSPB Cymru

[Dolen](#)

Dyddiad Cau : 13eg Ionawr 2019

Ymgynghoriadau

Ymchwiliad i'r Newid yn yr Hinsawdd, yr Amgylchedd a Materion Gwledig i fioamrywiaeth

Ymchwiliad y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig i fioamrywiaeth

Dolen yr [Ymgynghoriad](#)

Dyddiad cau'r ymgynghoriad: 18 Ionawr 2019

Cynllun drafft newid hinsawdd i Gymru

Mae'n ofynnol yn ôl y gyfraith i Weinidogion Cymru adrodd ar yr amcanion, y camau gweithredu a'r blaenoriaethau yn y dyfodol mewn perthynas ag effeithiau newid yn yr hinsawdd. Mae'r Cynllun drafft Addasu Newid Hinsawdd ar gyfer Cymru yn bodloni'r gofynion hynny trwy nodi 32 o gamau addasu i Gymru. Mae Llywodraeth Cymru yn gofyn am eich barn chi ar y cynllun drafft.

Dolen yr [Ymgynghoriad](#)

Dyddiad cau'r ymgynghoriad: 4 Mawr 2019

Ffocws ar Arolygon

Arolwg Tylluanod Brych BTO

Mae Ymddiriedolaeth Adareg Prydain (BTO) yn cynnal arolwg ledled y wlad i gael gwell

dealltwriaeth o ddisbarthiad poblogaeth Tylluanod Brych yn y DU

Er mwyn cael rhagor o wybodaeth am yr arolwg ac i gymryd rhan ewch [iwefan BTO](#)

Arolwg Chwilod Olew Garw

Ymunwch â [Buglife](#) chwilio am Chwilod Olew Garw. Mae chwilod olew garw (*Meloe rugosus*) yn greaduriaid nosol ar y cyfan, ac fe'u gwelir o fis Medi i fis Ebrill mewn glaswelltir ar briddoedd sialc, calchfaen a thywodlyd. Gwyddom ar hyn o bryd eu bod i'w cael ar ychydig o safleoedd yn neddwyrair Cymru. Fodd bynnag, gan fod y chwilod hyn yn greaduriaid nosol ar y cyfan, a hynny yn ystod misoedd y gaeaf, mae'n bosibl nad ydym wedi talu digon o sylw iddynt yng Nghymru, a bod llawer mwy ohonynt ar gael ar hyd a lled y wlad.

Y Goedwig Hir

Rydym wedi ymrwymo i gynnal arolygon o dros 5,000m o goedwrych ledled Cymru yn ystod prosiect [y Goedwig Hir](#). Rydym wedi datblygu Ap y Goedwig Hir sy'n galluogi i unrhyw un arolygu coedwrych cyfagos.

Bydd yr ap yn rhoi gwybodaeth hanfodol inni am gyflwr coedwrych a'r rhywogaethau sy'n rhan ohonynt ledled Cymru. Mae coedwrych yn rhan holl bwysig o'n tirwedd, ond maent yn cael eu peryglu yn sgil cael eu hesgeuluso a'u difrodi a chan bobl yn cael gwared arnynt. Rydym ni'n gweithredu er mwyn atal y dirywiad hwn.

OPAL - Arolwg Dŵr

Pa mor iach yw eich llyn neu bwl lleol?

Drwy gymryd rhan yn yr [arolwg](#), byddwch yn helpu gwyddonwyr i ddysgu mwy am ba mor llygredig yw ein llynnoedd a'n pyllau – rhywbeth y gwyddom ychydig iawn amdano yn rhyfedd ddigon.

Arolwg Aer OPAL

Darganfyddwch effeithiau ansawdd aer lleol ar ein hamgylchedd naturiol.

Drwy gymryd rhan yn [Arolwg Aer OPAL](#) gallwch ganfod mwy am ansawdd yr aer yn eich ardal chi a helpu ein gwyddonwyr i ateb cwestiynau pwysig ynglŷn ag effeithiau ansawdd aer ledled y DU.

Chwilio Mawr am Wymon!

Mae gwymon yn bwysig. Maen nhw'n ffurfio cynefinoedd, yn creu cysgod ac yn darparu bwyd i amrywiaeth enfawr o organebau morol, a hefyd yn cefnogi meithrinfeydd pysgod a physgodfeydd masnachol. Gallwch helpu MCS drwy [gofrestru](#) ar gyfer eich canllaw Chwilio Mawr am Wymon a byddwch yn cyfrannu at waith ymchwil hanfodol drwy gael hwyl ac archwilio eich traeth creigiog lleol.

Arolygon OPAL

Beth am gymryd rhan yng ngweithgareddau [gwanwyn OPAL](#)? Gellir cynnal Arolwg Aer OPAL ar unrhyw adeg o'r flwyddyn a thrwy gymryd rhan yn [Arolwg Aer OPAL](#) cewch ddysgu am ansawdd yr aer yn eich ardal chi a helpu ein gwyddonwyr i ateb cwestiynau pwysig am effeithiau ansawdd aer ledled y DU. Mae'r canllawiau defnyddiol yn cynnwys llyfr nodiadau maes a thafleuni adnabod cennau a choed. Mae'r adnoddau ar gael yn [y Gymraeg](#) hefyd.

Mae [OPAL Data Explorer](#) wedi'i lansio'n ddiweddar fel eich bod yn gallu gweld y data amgylcheddol sydd wedi'u cyflwyno gan gyfranogwyr OPAL ar gyfer pob un o Arolygon cyfredol OPAL.

Focws ar Ddigwyddiadau

HelFa Planhigion y Flwyddyn Newydd

Bydd seithfed [HelFa Planhigion](#) y Flwyddyn Newydd gan BSBI yn cael ei chynnal rhwng dydd Sadwrn 29ain Rhagfyr 2018 a dydd 1 Ionawr 2019. Mae eich gwaith arsylwi chi'n helpu i greu darlun cliriach o ba blanhigion gwyllt neu naturiol sydd yn eu blodau ar droad y flwyddyn ledled Prydain. Mae'n ffordd grêt o godi allan dros gyfnod yr ŵyl a gweld beth welwch chi yn ei flodau.

FforwmCofnodwyr Gwent-Morgannwg 2019

Mae SEWBReC wedi cyhoeddi y bydd [Fforwm](#) 2019 yn caeieigynnaldydd **Sadwrn 19fed Ionawr** yn y Casnewydd

Digwyddiadau rheoli cynefinoedd Butterfly Conservation

[Digwyddiadau](#) Tachwedd 2018- Mawrth 2019

Blwyddyn y Môr

Yn 2018 rydyn ni'n dathlu arfordir eithriadol Cymru ac yn gwahodd ymwelwyr i ddarganfod profiadau epig newydd ar hyd ein glannau, gyda digwyddiadau ac atyniadau arbennig drwy gydol y flwyddyn. [Blwyddyn y Môr](#) ydi hi eleni.

Llun © Sean McHugh

Cyllid

Newyddlen Cyllid

Mae diweddariad Cyllid cyfredol wedi'i lunio gan Gyfoeth Naturiol Cymru ac mae ar gael ar eu [gwefan](#).

Cronfa Fioamrywiaeth Dŵr Cymru

Mae Dŵr Cymru wedi lansio [Cronfa Fioamrywiaeth](#) newydd i roi cymorth ariannol i brosiectau sy'n fuddiol i fyd natur ac sy'n cyfoethogi bioamrywiaeth ar ei safleoedd, neu gerllaw. Bwriad y gronfa yw helpu grwpiau'r trydydd sector i ddatblygu syniadau am sut i helpu byd natur ar safleoedd Dŵr Cymru a'r gymuned ehangach.

Cynllun Cymunedau y Dreth Gwarediadau Tirlenwi

Dyddiadcau 18 Ionawr 2019 ar gyfer prosiectaus y'n dechrau is Ebrill 2019.

[Cliciwchyma](#) am fwy o wybodaeth.

Ariannu Ieuentid

Mae [prosiectau Ieuentid](#) Tyfu'n Wyllt yn darparu £500 o ariannu i bobl ifanc 14-25 oed i wneud rhywbeth creadigol a chydweithrediadol, wedi ei ysbrydoli gan blanhigion a ffyngau brodorol y DU. Mae dros 150 o bobl ifanc wedi arwain prosiectau hyd yma.

Gall ariannu Tyfu'n Wyllt helpu pobl ifanc i wella eu CV neu eu datganiad personol, creu cysylltiadau gyda'u cymuned, datblygu sgiliau newydd a helpu i gynyddu ymwybyddiaeth am natur

Mae diweddariad Cyllid cyfredol wedi'i lunio gan Gyfoeth Naturiol Cymru ac mae ar gael ar eu [gwefan](#)

Coed Cadw -Coed am ddim i ysgolion a chymunedau

[Dolen](#)

Cyllid Cymunedol Tesco a weinyddir gan Groundwork

Mae [grantiau](#) o £5,000, £2,000 a £1,000 ar gael ar gyfer gwella gofod agored sydd o fudd i'r gymuned. Mae'r prosiectau cymwys yn cynnwys gofod fel parciau bychain, tiroedd ysgol, rhandiroedd, cyfleusterau chwaraeon, llwybrau coetir a gerddi cymunedol. I gael rhagor o fanylion ewch i'r [wefan](#).

Cronfa Dreftadaeth y Loteri

Mae CDL Cymru yn cynnig [gweithdai](#) sy'n canolbwyntio ar wahanol raglenni cyllido felly bydd rhaid i chi benderfynu pa un sydd fwyaf perthnasol i chi. Does dim rhaid bod â phrosiect i fynychu - dewch draw i gael mwy o wybodaeth. Mae'r [Gweithdai Cefnogaeth](#)

[Ariannol](#) yn gyfle gwych i chi gael gwybod am ein cyllid, dysgu am ein canlyniadau, cael cyngor ar sut i wneud cais da a rhwydweithio gyda sefydliadau eraill o'ch ardal. Hefyd cewch gyfle i gyfarfod tîm datblygu CDL Cymru.

Llun © Sean McHugh
